

Ålands handikappförbund r.f.

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2019

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Förbundet och dess målsättningar 2019	2
Kansliet	3
Personalen	3
Verksamhet	4
Rättighetsutbildning	4
Satsning på området arbete och sysselsättning för alla	5
Påverkansarbete med anledning av valåret	5
Skrivelser och insändare	6
Personligt ombud för personer med funktionsnedsättning	6
Förbundets tidning	7
Evenemang	7
Biblioteket	7
Ny informationskanal	7
Samarbete	8
Stödgrupper	8
Administrativt stöd till medlemsföreningarna	8
FIXTJÄNST	8

Förbundet och dess målsättningar 2019

Ålands handikappförbund r.f. är enligt stadgarna ett samarbetsorgan för sina medlemsföreningar Andning & Allergi Åland r.f., Ålands Cancerförening r.f., Ålands Hörselförening r.f., Föreningen Vårt Hjärta r.f., Ålands Reumaförening r.f., Diabetesföreningen på Åland r.f., De Utvecklingsstördas Väl på Åland r.f., Ålands Neurologiska förening r.f., Demensföreningen på Åland r.f., Intresseföreningen för psykisk hälsa - Reseda r.f., Ålands Autismspektrumförening r.f., Ålands Synskadade r.f. och Föräldraföreningen för barn med särskilda behov r.f. Medlemsantalet i de olika föreningarna som ingår i Ålands handikappförbund r.f. var 31.12.2019 totalt 4.639 personer.

Styrelsen bestod 2019 av följande ordinarie föreningsrepresentanter: Henrik Lagerberg (Intresseföreningen för psykisk hälsa Reseda r.f.), Pia Grüssner (Ålands Hörselförening r.f.), Mona Eriksson (Ålands Reumaförening r.f.), Jatta Erämetsä (Demensföreningen på Åland r.f.), Mikael Holm (De Utvecklingsstördas Väl på Åland r.f.), Elisabeth Idman-Karlsson (Ålands Cancerförening r.f.), Kerstin Jansson (Föräldraföreningen för barn med särskilda behov r.f.), Viveka Landgärds (Ålands Neurologiska förening r.f.), Fredrik Lindeman (Ålands Synskadade r.f.), Minna Mattsson (Diabetesföreningen på Åland r.f.), Roger Wahtera (Föreningen Vårt Hjärta r.f.), Carita Johansson (Andning & Allergi Åland r.f.) och Sonja Winé (Ålands Autismspektrumförening r.f.).

Henrik Lagerberg var ordförande och Pia Grüssner vice ordförande. Verksamhetsledaren beredde styrelsens ärenden och fungerade som styrelsens föredragande och sekreterare. Revisorer för 2019 är revisorsfirma Hermans & Revisorerna AB och förbundets kontaktperson är GRM-revisor Erika Sjölund. Styrelsen höll 16 protokollförda möten under året och förbundet höll stadgeenliga vår- och höstmöten samt två ordförandemöten för föreningarna.

Förbundet har fortsatt att arbeta i enlighet med sina stadgeenliga uppgifter och sitt mål om ett samhälle där alla kan vara delaktiga på lika villkor, utgående från **FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (funktionsrättskonventionen)**. Förbundets arbete handlar om social hållbarhet vilket också är en viktig del i visionen i Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland.

Förbundets styrelse antog 28.1.2019 ett strategidokument för att ha en tydlig riktning i sin verksamhet. Strategin innehöll följande konkreta mål för år 2019:

- Namnbytet behandlas klart under året (stadgeändring till den del det gäller namnet).
- En kommunikationsstrategi och grafisk manual för förbundet görs upp och antas.
- Organisationssekreterarens befattningsbeskrivning uppdateras, befattningen byter namn till kommunikatör och lönen ses över.

- En rättighetsutbildare (deltid) anställs och inleder arbetet med att informera om FN-konventionen i första hand för kommuner och myndigheter.
- En föreläsning/workshop om hållbarhet ordnas av förbundet.
- Förbundet fokuserar på att lobba inför valet hösten 2019 och jobbar på att på olika sätt föra fram våra hjärtefrågor, kopplade till FN-konventionen.
- Förbundet lanserar ett digitalt nyhetsbrev som alla intresserade i samhället kan prenumerera på.

Samtliga målsättningar uppfylldes, förutom att ett beslut om nytt namn för förbundet inte fattades och därför antogs heller ingen kommunikationsstrategi och grafisk manual. Tanken var att dessa skulle utarbetas hand i hand i med det nya namnet. Föreningarna var inte redo att godkänna det förslag till nytt namn som presenterades vid höstmötet och därför fortsätter processen med namnbyte. Närmare information om de uppfyllda målen finns under aktuell rubrik i verksamhetsplanen.

Kansliet

Förbundets kansli finns på Skarpansvägen 30 i Mariehamn. Totalt hyr förbundet 356 m² kansliutrymmen och 43 m² sociala utrymmen och förråd av Alandia Bolagen. Förbundet har fortsättningsvis hyrt ut kontorsrum till följande föreningar: Demensföreningen på Åland r.f., De Utvecklingsstördas Väl på Åland r.f., Föreningen Vårt Hjärta r.f., Ålands Hörselförening r.f., Ålands Neurologiska förening r.f. och Ålands Reumaförening r.f. Ålands Cancerförening r.f. äger sina kanslilokaler som ligger i anslutning till förbundets kansli. Ålands Synskadade r.f. har sin verksamhet i sin egen lokal Ankaret i Mariehamn. Förbundet har två mötesrum på kansliet och dessa kan också föreningarna kostnadsfritt använda för sina aktiviteter och möten, både dag- och kvällstid. Mötesrummen användes flitigt under året. De föreningar som inte har egna kontorsrum hade tillgång till egna skåp för att förvara föreningsmaterial.

Kansliet var öppet för allmänheten måndag-torsdag kl. 9-15 och fredag kl. 9-13, förutom fem veckor under sommaren och knappt två veckor kring jul och nyår när kansliet var stängt.

Personalen

Personalen utgörs av fem ordinarie anställda; verksamhetsledare, kommunikatör, ekonomiansvarig, byråsekreterare/receptionist samt personligt ombud. I april inleddes ett ettårigt projekt med en rättighetsutbildare. Därtill utförs städningen på kansliet en gång per vecka mot timlön.

Verksamhetsledare Susanne Broman är förbundets ledande tjänsteman med ansvar för den löpande verksamheten, utveckling av verksamheten och för personalen.

Verksamhetsledarens arbetstid är heltid.

Organisationssekreteraren bytte under året titel till kommunikatör. Också befattningsbeskrivningen uppdaterades för att bättre motsvara förbundets verksamhet och kommande behov. Kommunikatörens ansvarsområde omfattar främst olika former av informationsspridning, inklusive förbundets hemsida och Facebook, och projekt- och evenemang. Förbundets ordinarie kommunikatör Sara Bru är långtidssjukskriven och under året har Emilia Liesmäki och Gunilla G Nordlund delat på tjänsten som är heltid. Kommunikatör Gunilla G Nordlund har under tiden 1.4-31.12.2019 kombinerat uppgiften som kommunikatör med huvudansvar för förbundets tidning på 20 % av heltid med uppdraget som projektanställd rättighetsutbildare på 30 % av heltid.

Förbundets ekonomiansvariga Carina Blomqvist handhar främst bokföring, sammanställer bokslut, bistår i budgetarbete och sköter löneutbetalning för förbundet, Fijktjänst och de medlemsföreningar som så önskar.

Byråsekreteraren/receptionisten Iréne Johanssons huvuduppgifter är att sköta reception, föreningarnas medlemsregister samt övriga administrativa kansliuppgifter, exempelvis arbete med förbundets tekniska utrustning och föreningarnas hemsidor. Arbetstiden är 82,8 % av heltid.

Personligt ombud Harriet Storsved arbetar med att ge stöd, information och rådgivning till enskilda personer med funktionsnedsättning eller till familjer med barn med funktionsnedsättning. Arbetstiden är heltid.

För att måna om social hållbarhet och välmående för personalen erbjuder förbundet personalen utökad företagshälsovård, friskvårdssubventionering och fortbildning. Personalen deltog flitigt i kurser och fortbildningar inom sina respektive områden; allt från funktionsrättskonventionen till webbtillgänglighet. Dessutom deltog tre personer i en första hjälp kurs.

Verksamhet

Förbundets huvudsakliga uppgift är att bevaka rättigheter i enlighet med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. I påverkansarbetet ingår att informera om funktionsrättskonventionen och de rättigheter den ger personer med funktionsnedsättning.

Rättighetsutbildning

Från och med april kunde förbundet, tack vare PAF-finansiering, inleda ett ettårigt projekt med en rättighetsutbildare. De beviljade medlen räckte till en anställd utbildare på 30 % av heltid, jämfört med ansökt heltidsanställning, och därmed behövde förbundet revidera projektplanen rejält. Eftersom projektets resurser var mycket begränsade valde förbundet ut

följande tre fokusområden: barn med funktionsnedsättning (artikel 7), tillgänglighet (artikel 9) och arbete och meningsfull sysselsättning (artikel 27).

Projektets syfte är att öka kunskapen om funktionsrättskonventionen hos kommuner och myndigheter och att fungera som ett bollplank i deras implementering av konventionen. Projektet handlar också om att förbättra attityder och få fler aktivt involverade i arbetet med att leva upp till konventionen.

En stor del av projektiden har lagts på att samla in kunskap och erfarenheter. Projektet har bland annat kartlagt hur motsvarande organisationer i Sverige och Finland har arbetat med implementeringen av FN-konventionen. Möten med nyckelpersoner och studiebesök till Myndigheten för delaktighet och Nordens välfärdscenter gav nyttig färdkost.

Rättighetsutbildaren har haft ett möte där de flesta åländska kommundirektörerna deltog och också haft ett enskilt möte med en kommundirektör. Dessutom har skriftlig information sänts till samtliga kommuners sociala och tekniska sektorer. Förbundet köpte (i samarbete med Ålands kommunförbund) in 500 exemplar av en lättläst version av funktionsrättskonventionen för att distribuera till kommunerna på Åland.

Kopplat till projektet har förbundet byggt upp en kunskapsbank gällande de tre fokusområden på sin hemsida. Tanken är att informationen ska byggas på vartefter och innehålla praktisk information för de som vill arbeta i enlighet med funktionsrättskonventionen.

Satsning på området arbete och sysselsättning för alla

Förutom fokus på rätten till arbete och sysselsättning inom förbundets rättighetsutbildarprojekt har förbundet i sin ordinarie verksamhet bidragit till att sätta fokus på funktionsrättskonventionens artikel 27 om arbete och sysselsättning.

Under vårvintern initierade förbundet, i samarbete med Emmaus och Ålands omsorgsförbund, ett projekt benämnt "Jobb för alla" där unga personer med funktionsnedsättning, klienter inom Ålands omsorgsförbund, fick prova på att arbeta i en genuin arbetsmiljö vid Emmaus returcafé. Som en fortsättning på projektet ordnade förbundet under våren ett större seminarium med inbjudna föreläsare och en paneldebatt. Seminariet i sin tur följdes upp med ett rundabordssamtal med inbjudna nyckelpersoner i september. Förbundet sammanställde diskussionerna från rundabordssamtalet och huvuddragen från dessa mynnade ut i en skrivelse till Ålands landskapsregering i slutet av året.

Påverkansarbete med anledning av valåret

Förbundet arbetade aktivt med att lyfta fram FN-konventionen och de viktigaste frågorna för personer med funktionsnedsättning till de politiska partierna eftersom det var både lagtings- och kommunalval i slutet av året. En arbetsgrupp bestående av förbundets ordförande, verksamhetsledare, personligt ombud och kommunikatör utarbetade valteser och bjöd

därefter in och träffade alla partierna under vårvintern och våren i syfte att informera om funktionsrättskonventionen. Mötena var uppskattade av de inbjudna partirepresentanterna.

Förbundet ordnade i september en valdebatt för att i ett större sammanhang lyfta sina valteser och höra partiernas åsikter i de stora frågorna. Alla partier fanns representerade vid valdebatten och förbundet gavs, av alla partier, löfte om att få vara med när det nya regeringsprogrammet skulle skrivas. För första gången någonsin i förbundets historia bjöds förbundet in till ett möte med den grupp som arbetade med det sociala området i det nya regeringsprogrammet. I praktiken kunde förbundet dock konstatera att få av de framförda önskemålen nämndes i regeringsprogrammet.

Skrivelser och insändare

Förbundet arbetade aktivt med att bevaka de stora lagförslag som var aktuella under året; ny socialvårdslag, ny lag om klienthandlingar inom socialvården, ny lag om barnomsorg och grundskola och ny äldre lag. Förbundet yttrade sig också gällande förslag till lag om kontroll av brottslig bakgrund hos frivilliga som deltar i verksamhet bland barn. Den gemensamma intressebevakningen skedde i förbundets arbetsgrupp för påverkansarbete. Arbetsgruppen koordineras av förbundets verksamhetsledare och består av både förbundspersonal och representanter från flera av medlemsföreningarna. Förutom utlåtanden om de ovan nämnda lagförslagen gjorde förbundet flera spontana skrivelser och insändare i media gällande följande ärenden:

- ÅHS dokument "Rehabiliteringsplaner och medicinsk rehabilitering gällande terapier"
- Lång handläggningstid vid Ålands förvaltningsdomstol
- Tillsättande av en arbetsgrupp för samordning av verksamheter inom området sysselsättning och arbete för personer med funktionsnedsättning på Åland
- Förbunds önskemål till den nya regeringen
- Vikten av god tillgänglighet med anledning av att ÅHS transportkoordinator flyttades

Dessutom deltog förbundet, via nätverket Turism för alla och det åländska funktionshinderrådet, i att lämna över ett förslag till ett till åländskt klassificeringssystem till landskapsregeringen.

Personligt ombud för personer med funktionsnedsättning

Förbundet erbjuder genom sitt personliga ombud kostnadsfri, och från myndigheter fristående, individuell rådgivning till personer med funktionsnedsättning. Personer har under året kontaktat personligt ombud för att få stöd, råd, information och hjälp med att göra ansökningar, rättelseyrkanden eller besvär.

Under 2019 har förbundet haft fortsatt möjlighet att vid behov köpa juridiska tjänster i särskilt svåra fall genom Bäck Advokatbyrå. Köptjänsterna är ett fint komplement till den service som förbundets personliga ombud erbjuder och behovet av köptjänster var något större 2019 än under de tidigare åren som förbundet har haft möjlighet att köpa tjänster.

Förbundets tidning

Förbundet gav under året ut två nummer av sin tidning till alla åländska hushåll. Tidningen innehöll aktuell information inom funktionsrättsområdet och om förbundet och föreningarna.

Evenemang

Förutom de ovan nämnda informationstillfällena, mötena och evenemangen kopplade till valåret och området arbete och sysselsättning, ordnade förbundet eller var medarrangör i följande och föreläsningar och evenemang under året:

- Ett informationstillfälle om FPA:s förmåner för medlemsföreningarna.
- En föreläsning om hållbarhet ordnades för förbundet och föreningarna. Ledande hållbarhetslots Karin Rosenberg-Brunila höll i föreläsningen.
- En föreläsning på temat delaktighet och rättigheter för personer med funktionsnedsättning arrangerades, i samarbete med Ålands landskapsregering och Institutet för hälsa och välfärd.
- Evenemanget Map my day, i samarbete med City Mariehamn, Mariehamns stad, Bärkraft.ax, Ålandstidningen och Steel FM, i syfte att lyfta vikten av god tillgänglighet och förbättra tillgängligheten i Mariehamn.
- För att uppmärksamma den internationella funktionshinderdagen bjöds Sally Davison, danslärare i det internationella nätverket DanceAbility, att hålla en dansworkshop och föreläsning. Under den aktuella dagen, den 3 december, delade förbundet ut sitt femte Bemötandepreis, denna gång till ett företag som hade utmärkt sig positivt för personer med funktionsnedsättning; Pub Stallhagen (Johanna Dahlgren tog emot priset).
- Funkiskören, i samarbete med Medis, fortsatte.

Under året har de allmänna utrymmena på kansliet fungerat som utställningsplats för konstverk för både föreningsmedlemmar och medlemmar från Pelaren. I samband med utställningarna hölls vernissager. Dessutom höll förbundet flera lektioner/presentationer om förbundets verksamhet för bland annat studerande.

Biblioteket

Förbundets bibliotek innehåller aktuella böcker och tidningar och sköts av byråsekreteraren/receptionisten. Biblioteket var öppet för allmänheten under kansliets öppettider. I samarbete med Mariehamns stadsbibliotek katalogiserades nyinköpt material, vilket innebär att materialet finns tillgängligt via Bibliotek.ax. Under året köptes 25 nya böcker in.

Ny informationskanal

I början av året lanserade förbundet ett digitalt nyhetsbrev som vem som helst kan prenumerera på för att få aktuell information om förbundets verksamhet. Nyhetsbrevet gavs ut tre gånger.

Samarbete

Förbundet har ett nära samarbete med allt från andra föreningar till privata aktörer och myndigheter. Samarbetet sker på lokal, nationell och nordisk nivå.

Förbundets viktigaste och närmsta samarbetsparter är de 13 medlemsföreningarna. Konkret har samarbetet synts exempelvis i den gemensamma intressebevakningen. Utöver samarbetet med föreningarna har förbundet ett flitigt samarbete och kontakt med olika personer inom Ålands landskapsregering liksom andra offentliga aktörer på Åland och verksamheten Juridiskt ombud i Svenskfinland.

Förbundet finns representerat i flera olika råd och organ, vilka ger kontakter till och samarbeten med både lokala och nordiska funktionshinderorganisationer och myndigheter. Under 2019 var förbundet representerat i:

- Rådet för personer med funktionsnedsättning för landskapet Åland
- Fördelningsrådet
- Övervakningskommittén för landsbygdsutvecklingsprogrammet för landskapet Åland och Ålands strukturfondsprogram, Entreprenörskap och kompetens.
- Nätverket Bärkraft.ax
- Föreningen Bärkraft.ax Åland r.f.
- Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder
- Handikapporganisationernas nordiska råd (HNR)
- Nätverket "Turism för alla"

Stödgrupper

Förbundets stödgrupp **Positiva gruppen** har fortsatt träffats under året. Gruppen leddes av Emelie Börman under våren och av förbundets kommunikatör Emilia Liesmäki under hösten.

Administrativt stöd till medlemsföreningarna

Förbundet erbjuder administrativt stöd till sina medlemsföreningar, i enlighet med ett antaget styrdokument. Dokumentet nås via förbundets hemsida www.handicampen.ax. Servicen är omfattande och innefattar bland annat att förbundets receptionist/byråsekreterare och ekonomiansvariga erbjuder gratis tjänster till föreningarna eller vissa av dem med allt från att ta emot anmälningar till evenemang och hantera föreningarnas medlemsregister till bokföring, löneräkning och löneutbetalning samt hjälp vid uppgörande av budget och bokslut.

Fixtjänst

Ålands handikappförbund r.f. fortsatte, genom ett specialarrangemang, som huvudman för Fixtjänst som producerar arbets- och sysselsättningsverksamhet för personer med funktionsnedsättning. Närmare information finns i Fixtjänsts verksamhetsberättelse.